

دانشگاه



بازنمود استعاری کرونا

در جایگاه پایین‌تری قرار دارد، با مفاهیمی همچون کمی و کمتری. برای مثال : گفتی ز خاک بیشترند اهل عشق من/از خاک بیشتر نه که از خاک کمتریم.^۶

جمع‌بندی نظربه‌معاصر استعاره:^۸

- استعاره بنیادین برای مفهوم‌پروری و استدلال انتزاعی محسوب می‌شود.
- تقریباً از ساده‌ترین موضوعاتی که در زندگی وجود دارد تا پیچیده‌ترین موضوعات علمی معمولاً از طریق استعاره درک می‌شوند.
- استعاره، بنیادی مفهومی دارد و نه صرفاً زبانی.
- عبارت‌های استعاری زبان در حقیقت تظاهر زبانی استعاره‌های مفهومی هستند.
- اگرچه قسمت عمده نظام ادراکی انسان مفهومی یا استعاری است، اما بخش قابل‌ملاحظه‌ای از آن نیز غیراستعاری است. درک استعاری مبتنی بر درک غیراستعاری انجام می‌پذیرد.
- کاربرد استعاره این امکان را فراهم می‌کند تا بتوان موضوعی نسبتاً انتزاعی را برحسب موضوعی عینی تریاساخت‌مندتر درک کنیم.
- با مطالعه تاریخی استعاره‌ها در متون گوناگون می‌توان به تحولات فکری، اجتماعی و فرهنگی دوره‌های مختلف دست پیدا کرد.

کرونا و استعاره

استعاره در زبان روزمره انسان و در همه قلمروهای زندگی او مانند سیاست، اقتصاد، ورزش، بهداشت و رشته‌های گوناگون علمی به‌وفور دیده می‌شود. در روزهای اخیر با شیوع ویروس کرونا استعاره‌های بسیاری پیرامون آن شکل گرفته و رواج یافته است. ویروس در علم زیست‌شناسی تعریف خاصی دارد که اگر از آن برای توصیف کرونا استفاده شود، قاعدتاً بسیاری از مردم متوجه نخواهند شد. به‌علاوه، این نوع توصیف صرفاً زیست‌شناختی نمی‌تواند جامعه را متوجه شرایط موجود کند، لذا رسانه‌ها از استعاره‌ها و نمادهای قابل فهم رایج در فرهنگ و جامعه استفاده می‌کنند. واژه‌ها، تعابیر، استعاره‌ها و نمادهایی که برای بیان این ویروس و نحوه عمل آن، پیامدهای آن حتی نحوه مواجهه با آن مورد استفاده قرار می‌گیرد، الگوهای معنادر ضمنی و پنهانی برای بازنمایی بوده و کارکردهای ایدئولوژیک خاص خود را دارند. از این رو فهم ما از چگونگی بازنمایی استعاری کرونا می‌تواند عمیقاً الگوهای فرهنگی، عقیدتی و شناختی درک ما از این ویروس را نشان دهد.^۹

نمونه‌هایی از بازنمود استعاری کرونا در رسانه‌های ایران:

۱. بسته استعاری مرتبط با جنگ

- استعاره جنگ و مبارزه، استعاره‌ای رایج برای توصیف نبرد با بیماری‌ها از سال ۱۹۷۰ به این سو بوده است. مثلاً ریچارد نیکسون، رئیس جمهور آمریکا در سال ۱۹۷۱ با اعلام قانون ملی سرطان، «جنگ علیه سرطان» را اعلام کرد. تونگرن نیز در سال ۱۹۷۷ اعلام کرد مفاهیم جنگ و سرطان مطابقت استعاری کاملی را آشکار می‌کند؛ حضور دشمن (سرطان)، فریادنده (پزشک)، جنگجو (بیمار)، متحدان (گروه پزشکی)، سلاح‌هایشان (شیمیایی، زیستی و غیره). در رسانه‌های داخلی نیز در وضعیتِ کرونایی با استعاره‌های مفهومی متعددی در حوزه جنگ و مبارزه مواجهه می‌شویم، مانند:
- کرونا دشمن است!^{۱۰}
- درمان کرونا به‌مثابه جنگ با دشمن است
- کرونا تهدید است…

نمونه کاربرد این استعاره مفهومی را در جملات برگرفته از رسانه‌های می‌توان دید، مانند:

- کرونا را شکست می‌دهیم
- این روزها شاهد عزم ملی برای شکست کرونا هستیم
- کادر درمان سربازان خط مقدم مبارزه با کرونا هستند
- ستاد ملی مبارزه با کرونا اعلام کرد…
- نیروهای مسلح نیز برای مقابله با کرونا به میدان آمدند
- مقابل کرونای اسیستم

به‌نظر می‌رسد متولیان ارائه این بسته استعاری، معتقدند در مواجهه با اکثریت جامعه که ویروس کرونا را جدی نمی‌گیرند، باید به زبان هراس متوسل شد و با تزریق تهدید در گفتمان عمومی، سعی در کنترل بیماری داشت. در واقع، تمرکز آنان بر راهبردی رانگیزاننده ترس در گفتمان پیشگیری از بیماری و ارتقای سلاستی است. لذا جامعه پزشکی می‌تواند با تصویرسازی از کرونا به‌مثابه دشمن متجاوزی که به بیمار یورش می‌برد، با ایجاد هراس به مقابله با شیوع بیماری کمک کند.

۲. کرونا انسان است

نمونه‌های کاربرد در رسانه‌ها:

- این مهمان ناخوانده را باید هرچه زودتر بیرون کرد…
- اگر توصیه‌های بهداشتی رعایت‌نشود، موج بیماری دوباره برمی‌گردد(گویانسانسی است که موقتاً رفته و امکان برگشت او وجود دارد)
- این ویروس منحوس، مرزها را درمی‌نورد
- رهایی از کرونا مستلزم رعایت فاصله‌گذاری اجتماعی است(گویا کرونا انسانی نظامی است که دیگران را به اسارت می‌گیرد)
- یکه‌تازی این ویروس در برخی مناطق همچنان ادامه دارد…
- ۳. کرونا هیولاست**
- بیتریک روزنامه) کرونا، هیولای جدید ورزش ایران
- ۴. کرونا یک تهدید است**
- سواد رسانه‌ای به مردم این فرصت را داد که از این تهدید وحشتناک فرصت‌های خوبی بسازند…
- کرونا یک مانع است**
- برای عبور از کرونا باید همگی پروتکل‌های بهداشتی را مراعات کنیم…
- ۶. کرونا یک بحران است**

توانا (۱۳۹۹) «^{۱۱} در گزارشی به این نکته اشاره می‌کند که روزنامه «شرق» در نخستین

بازنمایی‌ها از این پدیده از تعبیر «بحران» استفاده کرده و در یک متن یک صفحه‌ای ^{۳۱} مرتبه از تعبیر و نام «بحران» برای بازنمایی فضای موجود درباره این پدیده استفاده کرده است (به‌عنوان مثال روزنامه شرق، سوم اسفند ۹۸، صفحه ۱۶). طبیعتاً در رسانه‌های دیگر نیز مخاطبان مکرر با این تعبیر مواجه می‌شوند.

۷. کرونا دارای قدرت فوق‌عادی است و جهان در سیطره اوست!

کرونا به عدالت رفتار می‌کند!

(روزنامه ایران، سوم اسفند ۹۸ به نقل از توانا (۱۳۹۹))

- کرونا ویروس کوری است که مرزهای طبیعی و اجتماعی را به رسمیت نمی‌شناسد، بین دولتی و مردمی، نظامی و غیرنظامی، اصلاح‌طلب و اصولگرا، بلاشهری و واپسین شهری، زن و مرد، این قوم یا آن قوم تمایز قائل نمی‌شود… از هرخطی عبور می‌کند و به هیچ‌دروازه‌ای محدود نمی‌شود…
- ۸. کرونا قاتل بی‌رحم است**
- آمار قربانیان کرونا در ایران/ جهان از مرز …… نفر گذشت…
- کرونا هر روز جان هزاران انسان بی‌گناه را می‌گیرد…
- ویروس کرونا به گریه‌ها نیز رحم نکرده…

نگاه انتقادی به بازنمودهای استعاری فوق در رسانه‌های داخلی

کارشناسان رسانه معتقدند «تصاویر قالبی» که توسط رسانه‌ها برای پوشش یک پدیده مورد استفاده قرار می‌گیرد، در سطح نگرشی، شناختی، عاطفی، و رفتاری شدیداً بر ویروس مخاطب تاثیر دارد. رسانه صرفاً نقش اطلاع‌رسانی نداشته و نقش گفتمان‌سازی و شکل‌دهی به ذهنیت افراد را دارد. در واقع، رسانه‌ها با بهره‌گیری از بازنمودهای استعاری مورد پسند خود، جهان را از زاویه دید خود برای مخاطب ترسیم کرده و آن را بهترین تصویر ممکن معرفی می‌کنند. آن‌ها در فرآیند «برجسته‌سازی» رسانه‌ای به مخاطب القا می‌کنند که «به چه فکر کند؟» و با استفاده از «چارچوب‌سازی» به او القا می‌کنند که «چگونه فکر کند؟» بنابراین رسانه‌ها ابزار مختلف و همچنین با بازنمودهای استعاری خاص خود، در ناخودآگاه مخاطب القا می‌کنند که «آن گونه که من می‌خواهم درباره این موضوع فکر کن.»

نکته قابل توجه این است که در شرایط فعلی عام مردم در برابر ویروس، نوعاً خود را مستاصل می‌یابند و ضمن مراعات توصیه‌های بهداشتی، برای حفظ آرامش درونی نیاز به رجوع به تکیه‌گاه محکم الهی، توکل بر او و دعا توسل دارند. حال سوالی که مطرح می‌شود این است که آیا بازنمایی استعاری مساله کرونا در رسانه‌های داخلی، متناسب با نیاز جامعه دینی ما، القاکننده‌نگرش توحیدی است؟ آیا بازنمایی استعاری کرونا حس منفی مخاطبان را تقویت نمی‌کند؟ بدون شک نوع بازنمایی استعاری ارائه‌شده، در تقویت یا تضعیف مبانی اعتقادی افراد تاثیر گذار بوده و کوتاه‌ی در برداختن به این مساله و برنامه‌ریزی برای اصلاح معایب موجود، در شرایط پسا کرونا خسارات اعتقادی جبران‌ناپذیری را به دنبال خواهد داشت.

نگاهی اجمالی به نوع پوشش استعاری کرونا در رسانه‌ها نشان می‌دهد که ارائه بازنمایی استعاری غیرتوحیدی، با برجسته‌سازی مفاهیم «عاملیت‌داشتن، دارای قدرت فوق‌عادی بودن، قاتل بودن، دارای شرارت بودن، بی‌رحم مخصوصاً نسبت به ضعیف‌ترین اقشار یعنی سالمندان، قابلیت حضور در همه‌جا داشتن …… زمینه شکل‌گیری تصاویر کلیشه‌ای مخدوشی از این پدیده را فراهم می‌کند که در سطح اعتقادات فردی و اجتماعی مقبول نبوده‌می‌توانند در صورت تکرار و تبدیل شدن به گفتمان، منجر به تضعیف باورهای مذهبی، شکل‌گیری باورهای مذهبی غلط، سردرگمی، احساس تضاد و حتی خداگریزی شود.

جمع‌بندی: ارائه چند راهکار

۱) همان‌گونه که مطرح شد رسانه‌ها یکی از ابزارهای مهم در فرهنگ‌سازی بوده و در آسیب‌رسانی یا آسیب‌زدایی در حوزه‌های مختلف تاثیر بسزایی دارند. لذا، اصحاب رسانه باید درصدد تصحیح کلیشه‌های نادرست از بیماری‌ها و باورهای رایج به مشاوران مذهبی و متخصصان حوزه دین، درک درستی از جوانب مختلف این حوزه به‌دست‌آورد

مرحله دوم

آگهی مزایده

دانشگاه آزاد اسلامی واحد اراک در نظر دارد جهت فروش ضایعات دانشگاه از طریق مزایده عمومی اقدام نماید، لذا از کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی واجد صلاحیت دعوت می‌شود تا ضمن اعلام آمادگی مدارک مورد نیاز را حداکثر تا مدت ۱۰ روز پس از نشر آگهی به نشانی دستگاه مزایده‌گذار تحویل نمایند.

موضوع مزایده: فروش ضایعات دانشگاه آزاد اسلامی اراک

مبلغ خرید اسناد: ۳۰۰/۰۰۰ ریال وریز به حساب شماره ۰۲۲۰۳۵۱۲۲۳۰۰ نزد بانک ملی حساب دانشگاه آزاد اسلامی واحد اراک. برای وریز مبلغ خرید اسناد نیاز به گذشنامه می‌باشد که از طریق تماس با شماره تلفن ۳۳۴۱۲۱۴۶ دریافت نمایند.

محل دریافت اسناد و اطلاعات مزایده: بلوار امام خمینی (ره) – شهرک دانشگاهی امیرکبیر–دانشگاه آزاد اسلامی اراک-اداره تدارکات دانشگاه

محل تحویل اسناد: بلوار امام خمینی (ره) – شهرک دانشگاهی امیرکبیر – دانشگاه آزاد اسلامی اراک – دبیرخانه حراست دانشگاه

مهلت فروش و تحویل اسناد: از تاریخ ۹۹/۰۴/۲۲ لغایت ۹۹/۰۵/۰۱

به مدت ۱۰ روز کاری

جهت کسب اطلاعات بیشتر می‌توانید با شماره تلفن ۰۸۶۳۳۴۱۲۱۴۶ رئیس اداره تدارکات تماس حاصل فرمایید. دانشگاه در رد یا قبول پیشنهاده‌ها دارای اختیار تام می‌باشد و هزینه درج آگهی برعهده برنده مزایده می‌باشد.

روابط عمومی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اراک



و با کمک روان‌شناسان و زبان‌شناسان، این درک را با انگاره‌های علمی همراه کرده و در بازنمایی زبانی و رسانه‌ای این پدیده‌ها، دست تدبیر حضرت حق را برجسته‌کنند. در واقع باید این گفتمان تقویت شود که بلافاصله بخشی از برنامه خداوند برای تدبیر عالم بوده و هر قدر شرایط سخت‌باشد باز هم تحت کنترل مربی عالم است که بنا به مصلحت

و حکمت، نوع آزمون مناسب را برای مرتب‌بان رقم می‌زند. نشر چنین گفتمانی (که حاصل تکرار بازنمودهای استعاری توحیدی از طریق رسانه‌های جمعی است) باعث می‌شود در مواجهه با بلایا افراد در ناخودآگاه خود به دنبال پاسخ این سوال باشند که «خدا به‌عنوان مربی من، با من چه کار دارد؟» از من چه توقعی دارد؟»^{۱۲}

۲) بنیاد بانگ‌های متعصبانه از این واقعیت غافل‌شد که برخی استعاره‌های مفهومی به کار رفته در بازنمود کرونا، از کارکردهای خوبی برخوردار است، اما این کارکرد در یک سطح خاص از جامعه می‌تواند اثرات مثبت را برانگیزد. به‌عنوان مثال، استعاره «کرونا دشمن است» در سطح جامعه پزشکی می‌تواند بازنمایی موثری از کنش‌های نظام سلامت داشته باشد، اما در سطح عامه مردم، منجر به تشویش‌آذنان و برهم خوردن آرامش روانی شود. به‌علاوه، چنین بازنمود استعاری در ذهن مخاطبان القا می‌کند که کرونا دشمن است، لذا بیرون مرزهای خانه است پس داخل منزل از این دشمن خبری نیست لزومی ندارد مراقب مراعات فاصله و… همچنین تاکید بیش از حد بر استعاره «کرونا بحران است» تبعات سیاسی و امنیتی جالبی را در سطح بین‌المللی برای جامعه ما به دنبال ندارد به‌خصوص زمانی که این استعاره توسط مسئولان، با سامداد بالا به کار می‌رود.

بنابراین پیشنهاد می‌شود که زبان استعاری مواجهه با بلایا، در چند سطح مورد توجه و برنامه‌ریزی قرار گیرد: سطح متخصصان حوزه مربوطه، سطح نظام سیاسی جامعه، و سطح عامه مردم (حتی می‌توان به استعاره‌هایی که مناسب‌رده‌سنی کودکان باشد نیز فکر کرد تا گفتمان‌سازی در خصوص چنین شرایطی از طریق برنامه‌های خاص کودکان در رسانه‌ها، زمینه‌ار برای به‌حداقل رساندن آسیب‌های روانی به این قشر فراهم کرد).^۳ ضرورت تشکیل اتاق فکرهای متشکل از متخصصان حوزه دین، سیاست، رسانه، زبان‌شناسی، و روان‌شناسی در شرایط وجود بلایا و بیماری‌ها برای جهت‌دهی به استعاره‌های مفهومی استاندارد مورد نیاز رسانه‌ها متناسب با شرایط موجود. به‌عبارت دیگر، برای پوشش رسانه‌ای چنین مسائلی، علاوه بر پیوست فرهنگی رسانه‌ای، به پیوست عقیدتی‌و زبانی نیز نیاز است.

۴. برهیز از برخورد جنایی و سیاسی‌بازی در استفاده از استعاره‌های مفهومی در شرایط وجود بیماری‌های همه‌گیر و بلایا. توانا (۱۳۹۹) با بررسی تفاوت بازنمود زبانی کرونا توسط روزنامه‌های دو جناح اصولگرا و اصلاح‌طلب به نکاتی اشاره می‌کند که جای بسی تأمل دارد.

۵. تدوین بانک استعاره‌های مفهومی خدامحور و توحیدی برای شرایط وجود بلایا و بیماری‌هاور بهیز از تقلید صرف از استعاره‌های مفهومی به کار رفته در جوامعی که پیشینه فرهنگی، سیاسی، و عقیدتی متفاوتی دارند. به‌عبارت دیگر، می‌توان علاوه بر مراعات اصول بهداشتی، با توجه به مضمون آیات، روایات و ادعیه استعاره‌های مفهومی مناسب و القاکننده‌نگرش توحیدی را ابداع کرد تا به‌عنوان الگو و معرف مبانی عقیدتی جامعه مذهبی ما، بتواند حتی توسط سایر جوامع، مخصوصاً جوامع مسلمان مورد استفاده قرار گیرد. نمونه‌هایی از چنین استعاره‌هایی به شرح ذیل است که طبیعتاً «کرونا» در این نمونه‌ها می‌تواند بیانگر هر بیماری یا بلایی در جامعه در شرایط پسا کرونا باشد:

۱-۵) الهی‌بی‌دک لابیدغیرک زباندی ونقصی ونفعی ونضری (فرازی از مناجات شعبانیه)

استعاره‌ها:

•کرونا مامور تحت کنترل خداست

•کرونا دست تدبیر خداست

۵-۲) قل ان یصیننا الا ما کتب الله لنا هو مولانا… (آیه ۵۱ سوره مبارکه توبه)

•کرونا بیکی از جانب خداوند است

•کرونا ژوئی برای رسیدن به کمال است (نفرموده «علینا» بلکه می‌فرماید «لنا»)

۵-۳) (آیه ۱۳۰ سوره مبارکه اعراف)

•کرونا تذکر الهی است

۵-۴) (آیه ۱۳۳ سوره مبارکه اعراف، آیه ۱۰۳ سوره مبارکه هود)

•کرونا یت و نشانه الهی است

۵-۵) (آیه ۱۴۱ سوره مبارکه اعراف)

•کرونا بلایی از جانب خداست

۵-۶) (آیه ۱۶۴ سوره مبارکه اعراف)

•کرونا سکوی تقوای الهی است

۵-۷) (آیه ۸۱ سوره مبارکه هود)

•پیروزی بر کرونا نزدیک است

۵-۸) (آیه ۸۸ سوره مبارکه هود)

•توفیق بر کرونا با خداست

البته در رسانه ملی از «کرونا را (به مدد الهی) شکست می‌دهیم» استفاده شده است، اما ذکر این نکته لازم است که درج بخش «به مدد الهی»، اولاً با تأخیر صورت پذیرفت و ثانیاً به‌عنوان بخشی که به این شعار افزوده شده و بخش اصلی پیام محسوب نمی‌شود، نمایش داده می‌شود. تماشاگر مکرر این امر و قرار نگرفتن بخش «به مدد الهی» در آغاز این شعار برترکار، نه تنها از حیث بصری، بلکه از نظر ساخت اطلاع جمله و تقدم و تأخر عناصر با توجه به اهمیت آنها از دیدگاه گوینده، به ذهن مخاطب القا می‌کند که نقش خداوند در شکست کرونا، نقش اصلی و تعیین‌کننده نیست.

۵-۹) (آیه ۲۱ سوره مبارکه یوسف)

منابع در دفتر روزنامه موجود است

صدای نخبگان، نگاه جوانان

FARHIKHTEGAN

روزنامه فرهیختگان

WWW.FDN.IR

@farhikhtegandaily

تخلیه سیمکارت‌های اعتباری

فاقد کارکرد

هزاره‌ل

به اطلاع تمامی دارندگان سیمکارت‌های اعتباری همراه اول می‌رسانده، آن دسته از سیمکارت‌های اعتباری شرکت ارتباطات سیار ایران (همراه اول) که بیش از یک سال غیرفعال بوده، براساس قوانین سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی به زودی سلب امتیاز خواهد شد. جهت حفظ شماره خود می‌توانید حداکثر تا تاریخ ۹۹/۰۴/۲۸ نسبت به اعمال شارژ یا برقراری تماس اقدام فرمایید. در صورت عدم تمایل به حفظ شماره، لطفاً اطلاعات عضویت خود با شماره‌ای که مشمول این شرایط می‌شود را در شبکه‌های اجتماعی حذف فرمایید. مسئولیت هر گونه عواقب حاصل از عدم حذف اطلاعات بر عهده مشترک خواهد بود.